

Cad atá i ndán don rialtas?

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi na cainteanna atá ar siúl idir na páirtithe polaitíochta. Tá na páirtithe ag plé conas is féidir dul i ngleic le fadhbanna sóisialta na sochaí sa lá atá inniu ann. Bí ag obair leis an duine in aice leat agus déanaigí liosta de na fadhbanna sin.

Ceist 2

Sula bhféachfaidh tú ar an mír, an féidir leat féin agus an duine in aice leat, Gaeilge a chur ar na focail agus ar na frásaí seo a bheidh le cloisteáil inti?

1. climate change _____
2. economy _____
3. base/supporters _____
4. head for (in the direction of) _____
5. bad floods _____
6. rallies _____
7. criticised _____
8. intimidation _____
9. inform people _____
10. how we want to achieve that _____

Féachaigí ar an mír den chéad uair le feiceáil an gcabhróidh sé sin libh na focail a aimsiú.

Ceist 3

Féach ar an mír arís agus freagair na ceisteanna seo:

1. Cad a phléigh Leo Varadkar agus Micheál Martin i ndiaidh am dinnéir?
2. Cé hé Denis Naughten?
3. Cad a bhí le rá ag na daoine seo:

Peadar Tóibín
Mary Lou McDonald
Leo Varadkar
Donnchadh Ó Laoghaire

Ceist 4 ‘...lucht tacaíochta...’

1. Cuir na focail seo in abairtí lena mbrí a léiriú.

lucht
pobal
muintir

2. Aistrigh na habairtí seo go Gaeilge anois:

- *The Hispanic community in the USA is unhappy.*
- *Smokers are at high risk of infection.*
- *She was surprised to learn that he was a member of her own family.*
- *The audience wasn't listening.*
- *My mother's people were evicted from this area.*

Ceist 5 ‘...an chéad chruinniú...’

Bain úsáid as na hainmfhocail – deoch, sraith, teach, urlár agus bord – chun na rialacha a bhaineann leis na horduimhreacha a léiriú.

Ceist 6

Samhlaigí go bhfuil sibh ag obair don chéad rialtas eile. Féachaidís ar na fadhbanna sóisialta agus eacnamaíochta thíos agus cuirigí in ord tosaíochta iad, trí uimhir a haon a chur leis an bpointe is tábhachtaí agus mar sin ar aghaidh.

- An córas sláinte
- An geilleagar
- An Ghaeilge agus an Ghaeltacht
- An t-athrú aeráide
- An Tuaisceart
- Breatimeacht
- Cúrsaí oideachais
- Cúrsaí tithíochta agus cíosa
- Fadhb na ndrugáí
- Na bóithre

Bígí in ann a rá cén fáth ar roghnaigh sibh amhlaidh.

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Tabhair deis do gach beirt liosta a dhéanamh de na fadhbanna sóisialta sa tír. Pléigh na liostaí ar fad leis an rang iomlán ansin.

Ceist 2

1. climate change	<i>athrú aeráide</i>
2. economy	<i>geilleagar</i>
3. base/supporters	<i>lucht tacaíochta</i>
4. head for (in the direction of)	<i>aghaidh a thabhairt ar</i>
5. bad floods	<i>drochthuilte</i>
6. rallies	<i>slógaí</i>
7. criticised	<i>cáinte</i>
8. intimidation	<i>imeaglú</i>
9. inform people	<i>daoine a chur ar an eolas</i>
10. how we want to achieve that	<i>conas atáimid ag iarraidh sin a bhaint amach</i>

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

1.

Lucht: Cuideoidh na ciorruithe cánach go mór le lucht gnó na tíre.

Pobal: Tá pobal na Gaeltachta ag dul ó neart go neart.

Muintir: Is breá liom a bheith i measc mo mhuintire féin.

2.

Tá an pobal Easpáinneach sna Stáit Aontaithe an-mhíshásta.

Tá lucht caite tobac go mór i mbaol ó ionfhabhtú.

Bhí iontas uirthi nuair a d'fhoghlaim sí gur duine dá muintir féin a bhí ann.

Ní raibh an lucht éisteachta/féachana ag éisteacht.

Díbríodh muintir mo mháthar ón gceantar seo.

Ceist 5

	an chéad	an dara, an tríú, an ceathrú, an cúigiú, an séú, an seachtú, an t-ochtú, an naoú, an deichiú
deoch	deoch	deoch
sraith	sraith	sraith
teach	teach	teach
urlár	urlár	hurlár
bord	bhord	bord

Ceist 6

Is féidir na foghlaimeoirí a chur ag plé na bhfadhbanna seo i mbeirteanna. Pléigh na tuairimí a bhí ag an rang iomlán ansin.

Eimear Ní Chonaola

Bhí cruinniú ag Micheál Martin, ceannaire Fhianna Fáil, agus ag Leo Varadkar, ceannaire Fhine Gael tar éis am dinnéir inniu. Phléigh siad cúrsaí tithíochta, sláinte, chomh maith le hathrú aeráide agus an geilleagar. Níos luaithe, chosain uachtarán Shinn Féin, Mary Lou McDonald na cruinnithe poiblí atá á reáchtáil do lucht tacaíochta an pháirtí.

Sorcha Ní Riada

Bhí Teachtaí Dála i mbun cruinnithe i dTeach Laighean inniu agus iad ag leanúint ar aghaidh leis na hiarrachtaí comhrialtas a chur ar bun. Bhuaill baill den ghrúpa nua teicniúil, atá curtha le chéile ag an Teachta Dála Denis Naughten, le Leo Varadkar ar maidin agus le Micheál Martin tráthnóna.

Peadar Tóibín, TD, Ceannaire Aontú

Agus, tá siad ag iarraidh fáil amach an bhfuil rialtas, saghas buan-rialtais in ann a bheith curtha i bhfeidhm i ndáiríre, mar níl gach páirtí fós sásta a rá go bhfuil siad ag iarraidh a bheith i rialtas. Agus sin an chéad rud atáimid ag iarraidh fáil amach. An mbeimid in ann rialtas saghas *stable* a chur i bhfeidhm sa todhchaí. Agus, an dara rud, go mbeimid in ann polasaí a chur i bhfeidhm freisin.

Sorcha Ní Riada

Níos luaithe, thug ceannaire Shinn Féin, Mary Lou McDonald, aghaidh ar (Bhaile) Átha Luain, áit a bhfuil drochthuilte ann.

Mary Lou McDonald, Uachtarán Shinn Féin

Bhuel, tá cainteanna ar siúl inniu idir Sinn Féin agus an Comhaontas Glas agus beidh cainteanna eile idir Sinn Féin agus na Social Democrats¹, Solidarity – People Before Profit² agus na Teachtaí Dála Neamhspleácha. Agus, tá an-jab le déanamh againn ach, tá seans againn rialtas nua a chur chun cinn.

Sorcha Ní Riada

Aréir bhí an chéad chruinniú i sraith slógaí, atá á reáchtáil ag Sinn Féin timpeall na tíre, ar siúl i gCorcaigh. Tá na cruinnithe cáinte go láidir ag ceannaire Fhine Gael, Leo Varadkar, ag rá gur imeaglú a bhí ar bun ag an bpáirtí.

Donnchadh Ó Laoghaire, TD, Sinn Féin

Agus táimid ag iarraidh daoine a chur ar an eolas freisin. Táimid dírithe ar a bheith i rialtas. Sin é an vóta a fuairamar le bheith i rialtas agus táimid ag cur daoine ar an eolas faoi conas atáimid ag iarraidh sin a bhaint amach; agus conas atá ag éirí linn.

Beidh cruinniú eile ag Sinn Féin i mBaile Átha Cliath anocht.

Sorcha Ní Riada, Nuacht TG4 i dTeach Laighean.

¹ na Daonlathaigh Shóisialta

² Dlúthpháirtíocht-Pobal Seachas Brabús